

Ezekről az ártatlan nyári élményekről beszélgettünk egy másik kis lánnyal, éppen gyónás előtt, mindenféle ostobaságot. Mivel természetesen a fiúkról is szó esett, akikkel a gyermekbálon táncoltunk, lelkiismereti kételyek támadtak bennem. A tánc mindig mint valami veszedelmes és bűnös kicsapongás szerepelt a mere prefect elbeszéléseiben és a „fiú” szót kimondani már az erkölcsi sülyedés első fokát jelentette, zárdái felfogás szerint. Barátnőmmel alapos tárgyalás alá vettük a kérdést, vajjon olyan vétséget követtünk-e el, melyet meg kell gyónni, de nem tudunk vele tisztába jönni. Hogy bálban voltam és a fiúkkal táncoltam, egy pillanatig se nyugtalanított, csupán az, hogy erről beszéltem. Semmi kétség: a szóval vétkezés bűnébe estem, és akármilyen nehezemre essek is, meg kell gyónnom, mekkorát vettem a szüzi szemérem ellen, ha nem akarom áldozásomat szentségtöréssé tenni. Minden áldozás után pedig a mere prefect kikérdezett bennünket, hogy könnyen csúszott-e le a szent ostya? Mert ha torunkon akadt, az annak a jele, hogy szívünk nem eléggé tiszta, és Jézus vonakodik oda beköltözni. Áldozáshoz pedig mindig a legszebb ruhánkban, menyasszonyi fátyolban, kezünkben papiros-liliomszállal járultunk, s az apácák élénk leírásaitól, melyekkel a szent aktusra bennünket előkészítettek, fölzaklatott kedéllyel vártuk a csodákat és misztikus elragadtatásokat, melyek részesévé a benső egyesülés Jézussal bennünket tenni fog. Ezekről a kegyelmektől semmiképp se akartam elesni, azért alapos tisztogatást tartottam szívemben, melynek eredménye egy szokatlanul hosszú gyónócédula lett. Némely bűn tízszer is szerepelt rajta más és más nevek alatt, és nehogy kifejtsek valamit belőle, azért tanácsos volt az egész bűnvallomást a gyónatóségekben papirosról fölolvadni. Mint legutolsó állt a lajstrom végén a legsúlyosabb, az amely annyi nehéz percet okozott nekem és melyhez sok fejtörés után végre megtaláltam a szavakat is. „Illetlen dolgokról beszéltem valakivel”, – szolt a diszkrét és mégis kifejező formula. „Illetlen dolgok” alatt természetesen a táncot és a fiúkat értettem. Hogy ez a beszélgetés egy barátnőmmel folyt, nem tartottam szükségesnek hozzátenni, mivel nem hittem volna, hogy a tisztelendő úr föltételezi rólam, hogy fiúkkal beszéltem illetlen dolgokat. A tisztelendő úr azonban egészen magától értetődőnek tartotta, hogy a büntársam csak férfi lehetett, és őbenne az „illetlen dolgok” fogalma egészen más eszmekapcsolatokat idézett föl, mint egy kis apácánövendékben, mindjárt az iránt érdeklődött, valóban csupán a beszélgetésnél maradtunk-e. Ijedtemben és zavaromban adott feleleteim még zavarosabbá tették a kérdést, ahelyett hogy tisztázták volna, és végül hallottam egy prédikációt a szüzi szeméremről, melyről jobb le nem vonni a gyónatóség titokzatosságának leplét. Végre is a pap azt teszi, amit kötelességének tart, és nem lehet tőle több tapintatot kívánni, mint amennyi a szülőkből van, kik mindjárt az erkölcsrendőr után kiáltanak, ha a gyermekek észszerű fölvilágosítását kívánja valaki, de termé, szétesnek találják, hogy serdületlen leányaik a gyónatóség homályában suttogjanak egy férfival szexuális dolgokról.

A LILIAMOK KERTJÉBEN.

Írta: BARAND MARGIT. (Befejezés)

Egy szinten nem kevésbé, a gyermekek gyónásának szükséges és hasznos voltára jellemző dolog történt velem később a zárdában. Akkor már tizenhárom esztendő voltam, és a vakáció alatt jártam már tánciskolába is.

Gondosan óvtak mindama veszélytől, melybe Arany vagy Vörösmarty műveinek olvasása dönthetett volna bennünket, de a szentek életének beteges erotikával teli történeteit mindennapi táplálékunkká tették. Ezeket az

exaltált lelkű embereket, kiket a középkor megtett szenteknek, de akiket ma egyszerűen ideggyógyintézetbe küldenek, állították elének eszményképül és követésreméltó például. Nem volt elég hogy energiánkat, melyet inkább a tanulásra kellett volna föntartanunk, mindenféle áhíta tok és elmélkedésekre pazaroltuk, még ebéd ideje alatt se hagytak békéi. Ilyenkor olvasták föl nekünk a szentek életét és keserves küzdelmeiket az ördöggel, és még ki is kérdeztek belőle.

Ahogy Keleten, Mohamed követőinél is volt az erkölcs és istenfélelemnek olyan korszaka, mikor az ero tika a költészetben csak úgy talált kegyelmet, ha a val- lásos miszticizmus köpenyét vette magára, éppen úgy a katolicizmus se tudta azt ami emberi az emberben agyon ütni, hanem be kellett avval érnie, hogy ruhát cserél tetett vele.

A szerzetes égi patrónáját a legszívesebben mint fiatal asszonyt gyermekkel a karján képzelet magá elé, az apáca a mennyei völégényről, túl világi nászról ábrán dozik. És a kifejezések, melyekkel a vallásos extázis hevületében imádkozik az égi jegyeshez, egészen a földi szerelem szótárából vannak véve, sőt merészségre nézve vetélkednek vele.

Már a franciskánusok mértéktelen túzásba vitték a Mária-kultuszt, de a jezsuiták még rajtuk is túltettek. Máriát mint Isten fogadott leányát dicsőítették, kinek öle a szentháromság tiszta lakóhelye, keble, a szépségek szép sége, teje az édességek édessége stb.

Sienai szent Katalin az oltári szentség vétele után napokig érezte Jézus testének ízét és illatát. Ünneplés egybekelésén a mennyei völégénnyel szent Pál, szent János, szent Dominik szerepeltek mint tanúk és Dávid hárfázott a szertartás alatt, míg Jézus gyűrűt húzott menyasszonya ujjára.

Gyóntatótyjának pontosan beszámolt a mennyei vő legény gyakori látogatásairól, mely vallomásokból álljon itt a szelidebbek egyike:

„... Egy nap az Úr megmutatta nekem oldalát, de csak messziről, és én a vágytól, hogy ajkamat szent sebére szoríthassam, keservesen sírni kezdtem. És ő, miután egy ideig mosolygott sirásom fölött, közelembre jött és karjai közé véve lelkemet, ajkamat oldalának sebére helyezte, és most lelkem nagy vágyában egészen belépett oldalába; és itten az isteni annyi megismerését találta, és annyi édességet, hogy ha ön ezt tudná, csodálkozna rajta, hogy a szerelem nagysága nem repesztette meg szívemet, és bámulná, hogy még élni tudok testben ilyen féktelen tüzellel.”

És ebben a vallásos miszticizmussal és perverz ero tikával túlfűtött levegőben élnek 8-14 éves gyermekek, kiknek egyedüli szellemi tápláléka a szentnek tartott, de a valóságban száanalomraméltó hiszterikák beteg lelkének megnyilatkozásai.

Aki ismeri a mai gyermekek idegességét és a fiatal leányokban a képzelet túltengését, megmérheti ennek a nevelésnek hatását, melyet nem egyensúlyoz semmi. Tornázás, sport, kirándulások a szabadba, teljesen isme retlen fogalmak voltak előttünk. Sőt mivel egyszer bele gázoltunk szaladgálás közben a veteményes ágyakba, vég képp kitiltottak bennünket a kertből, mely pedig hivatalosan

a növendékek játszóhelye gyanánt szerepelt és egy kopár udvarba, hol egy bokor vagy egy fűszál se nőtt, szám- üztek bennünket. Csupán az ajtón át vetettünk néha egy vágyódó pillantást elvesztett paradicsomunk felé, azontúl az oltárokon fölállított papírosliliomoknak kellett a természet utáni egész vágyunkat kielégíteni. Ma sem tudom fájdalmas irigység nélkül hallgatni, a világi iskolák folyosóin, a szünórákban fölhangzó egészséges zsvajt. Nálunk a kolostorban minden ártatlan pajkosságot, élén- kebb jókedvet, mint egy kicsapongásra hajló tempera- mentum megnyilvánulását gáncsolták és mesterségesen elnyomták. Annál intenzívebben fordulhatott, a bennünk fölhalmozott energia, a misztikus égi gyönyörök felé és annál korlátlanabban csaponghatott képzeletünk a szent misztériumok végtelen világában.

Magam is sokszor órák hosszat térdeltem áldozás után a kápolnában, várva a szent elragadtatásokat, melyekről a szentek életében olvastam.

Különösen ünnepi izgalmakkal teli nap volt az, amelyen egy fiatal novícia fölvette a fátyolt. Az apáca ilyenkor öltözött utoljára világi díszbe. Fodrásznő fésülte a haját, uszályos fehér selyemruhát viselt, fátyolt és koszorút; tizenkét nyoszolóleány kísérte a templomba, hol rokonai is megjelentek az esküvői szertartáson, mely éppen úgy folyt le, mint egy világi nászünneplés, csupán a völégényt nem láthatta senki. És mi nyoszolóleányok kíváncsian találgattuk, milyen isteni kegyelmek és meny- nyei elragadtatásokban részesült Krisztus új meny- asszonya, életének ezen a legszebb ünnepén.

Hasonló misztikus áhitattal néztük a kicsinyeket, ha azok első áldozásuk után a liliomokkal díszített asztalnál az ünnepi reggelit, amely nekik bizonyára a legfontosabb része volt a szertartásnak, elfogyasztották. Mi nagyobbak pedig keserves panaszokba törtünk ki afölött, hogy még a zárdái korszak előtt járulva az első áldozáshoz, nem készítettek elő bennünket kellőképpen a nagy eseményre és így elestünk a kegyelmektől, melyeket a Jézussal való első benső egyesüléstől nyerhettünk volna.

Nem maradt tehát más egyéb számunkra, mint a bémálás szentségével vigasztalódni, mely elé annál nagyobb várakozással néztünk, mert szájról-szájra szállt közöttünk egy volt növendéknek esete, aki ezen az alkalmon olyan csodás erőttől érezte magát megszállva, hogy azonnal kész lett volna mártírhalált szenvedni a hitért.

Ezeknek a szent hevületeknek összefüggéséről a szexuális étellel, a természet törvényeit nem ismerő apá- cák sincsenek tisztában, még kevésbbé a nemi dolgok- ban teljesen tudatlan gyermekek és hatásukban éppen azért annál veszedelmesebbek, mivel nem állnak az ön- tudat ellenőrző hatása alatt.

A nemi ösztön a nőben, főként a fiatal leányban természetből öntudatlanabb, homályosabb mint a férfiban, éppen azért könnyebben terelődik valamely egészségtelen befolyás alatt egy természetellenes irányba.

A szentek és apácák valamennyien egy nem affék- tált, hanem valóban érzett mélységes undorral vannak eltelve minden iránt, ami a szexuális étellel összefügg és ez az egészségtelen fölfogás, kapcsolatban a mennyei vő- legénnyel üzött kultusszal, a hisztériának valóságos meleg- ágyává tesz a zárdát.

És hogy a képzeletet izgató misztikus rajongás, mely az egész zárdái életet betölti, milyen mélyen járó hatással van a gyermeki kedélyre és milyen egészségesnek éppen nem mondható lelkiállapotokat idézhet föl, arra egy igen tanulságos példát szolgáltatott egyik iskola-társnóm.

Az alig tizenhárom éves gyermek álmában Jézust látta, a jó pásztor képében, vörös ruhában, fején nagy szalmakalappal. Az üdvözítő szeretetteljes szavak kíséretében karjaiba zárta őt és szívéhez szorította, mi olyan boldogság és mennyei elragadtatással töltötte el, hogy szerinte, ahhoz fogható semmi sincsen a földön. Később, felnőtt korában, mint a legtöbben, kik a mennyei szerelemről ábrándoztak, arról panaszkodott, hogy leküzdhetlen undort érez a házaseset iránt, azért idővel mégis létrehozta, de normális idegzetű ember sohase lett belőle többet.

Ha már a zárdái nevelés értéke erkölcsi nyereség dolgában, ha ugyan a hisztériára való hajlandóságot nem tekintjük annak, egyenlő a semmivel, még rosszabbul áll a dolog gyakorlati oldalát nézve.

Mégis honnan hát a szülők előszeretete a kolostori iskolák iránt?

A rinascimento idejében gondos mamák leányuk esküvője után, egy kis kulcsot nyújtottak át a boldog vőlegénynek, fülébe súgva neki, hogy a menyasszony tizenkét éves kora óta visel erényövet. Ma már az eljárás rafünáltabb, az erény öv helyét a középkori romantika dicsfényében tündöklő kolostor foglalta el. És amíg a leányt a család vásári portékának tekinti, a demonstrációs erényörzésnek ez a legkedveltebb formája sem fog kimenni a divatból«

Mert hiába, a legvalláserkölcösebb frázisokkal se lehet azt aényt letagadni, hogy ebben a szemforgató társadalomban a női tisztaságnak a konstantinápolyi rabszolgavásárra emlékeztető értékelése, nélkülöz minden magasabb etikai szempontot. Már maga az a körülmény, hogyan becsüli az aggleányokat, eléggé éles világításba helyezi, hogy a gazdaságilag nem értékesített szüzességnek mennyi értéke van a család szemében. És ez a minden hangzatos frázis dacára és tisztán üzleti fölfogás hozza, magával, hogy a leányok nevelésében csupán az az egy törekvés irányadó, hogy a vevőkben a vásárlás kívánságát fölkeltsse. Csak azt kul ti váljak mint legfőbb „erkölcsöt”, ami ezt a célt szolgálja, minden egyéb, még a leány jövőndő anyai hivatását is, teljesen lényegtelen dolognak tekintik és figyelmen kívül hagyják.

Mivel pedig a kínálat aránytalanul nagyobb a keresletnél, a házasság piacán egymással versengő mamák gyászos serege, a legtöbbször már az élet viharaitól kicszerzett szívű házasulandó ifjaknak még perverzításaira is kénytelen tekintettel lenni. Magasabb erkölcsi szempontok, a leány érdeke, mind mellékes dolgok. Irányadó csupán az, hogy a szerelem kloakáiban elpazarolt ifjúság után a házasság réve felé evező urak elernyedte idegeit már csak az igazi vagy affektált naivság izgatja, s egy fiatal, sokszor még fizikailag is fejletlen leány szexuális tudatlansága az egyetlen szenzáció, amit nekik a törvényes nász még nyújthat. Azért nem szabad, a

jövő nemzedék végtelen kárára, a leányokat anyai hivatásukra kellőképp előkészíteni, ezért nem részesülhetnek a leányok olyan észszerű és egészséges nevelésben, ahogy azt a saját és a társadalom érdeke kívánná.

Ha majd egyszer a leány nem lesz vásári portéka többé, hanem öntudatos emberi lény, kinek nevelésében nem a don Jüanok izlése, hanem emberi méltóságának megfelelőbb elvek lesznek irányadók, akkor majd be-fellegzik a fölkinálgatással egyenlő, t ü n t e t ő erényörzésnek és vele együtt a perverz rajongással és menyeyi szerelemmel fűszerezett kolostori romantikának is.